

RELATORIA DEL TALLER D' ESCENARIS DE FUTUR A L' HORTA SUD

15 novembre 2025 2045

ORGANITZA:

AMB EL SUPORT DE:

Visió General de la Trobada

El 15 de novembre de 2025, a l'espai *La Chandra* del municipi valencià d'Albal, es va dur a terme una jornada organitzada per Del Camp a la Taula, la Xarxa de l'Economia Alternativa i Solidària del País Valencià (XEAS) i la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES) amb l'objectiu d'imaginar col·lectivament escenaris desitjables de futur, arrelats al territori i centrats en la justícia ecosocial.

La trobada va reunir a membres de diverses cooperatives, activistes de moviments socials, participants d'estructures populars de l'Horta Sud i representants polítics del País Valencià, i va pivotar al voltant d'un taller d'escenaris de futur dinamitzat per la XES emmarcat dins de la Campanya Futurs ~~im~~Possibles.

L'Espai Amfitrió: La Chandra

"Realment és el hall d'una casa molt gran. La casa és el planeta, no? I el planeta té molt de halls, i este és uno dels halls que t'inviten a entrar en lo que és un món connectat en la natura. Este terreny fa cinc anys era aixina [desert] i lo únic que ha hagut ací ha sigut consciència, molt, molt, molt, molt d'amor i una mica de treball [...]. És un espai on venim a desconnectar d'allò que el dia a dia mos té el cap ocupat i a reconnectar amb lo realment important que som nosaltres, que és la natura i que és el nostre interior."

(Salva, un dels participants, oferint una descripció del lloc que acollia la jornada, contextualitzant la seva filosofia i propòsit)

Campanya Futurs imPossibles

La campanya **Futurs imPossibles** neix dins la Comissió d'Ecologia de la XES l'any 2022, impulsada per la inquietud de avançar en la transició ecosocial. El seu objectiu és fomentar un pensament utòpic arrelat en el realisme ecològic i en el reconeixement de les múltiples crisis —climàtica, social, de cures i econòmica— que condicionen el present. Des d'aquesta mirada, la campanya situa l'Economia Social i Solidària al centre, considerant que les pràctiques anticapitalistes que emergeixen d'espais comunitaris, estructures populars, cooperatives i associacions són les veritables llavors dels futurs possibles, ja actives avui. En aquest marc, s'han fet nombrosos tallers d'Escenaris de Futur, uns tallers participatius que volen despertar el pensament ecotòpic de les participants i ajudar a dissenyar estratègies de futur situades.

Durant la sessió també es van presentar els recursos oberts de la campanya —com ara la guia pedagògica i altres materials disponibles a la web— que els participants podien consultar mitjançant un codi QR i utilitzar lliurement o adaptar als seus propis contextos.

Taller d' Escenaris de Futur a l' Horta Sud

El taller celebrat el 15 de novembre de 2025, va tenir una singularitat especial: era una de les primeres ocasions en què la iniciativa es duia a terme en un context marcat per l'impacte de la radicalitat dels efectes del canvi climàtic. Els danys causats per la DANA del 29 d'octubre de 2024 van ser devastadors per l'Horta Sud a diversos nivells. La conseqüent gestió institucional ha sigut ineficient i deficient, contribuint d'aquesta manera a exacerbar els efectes sobre el territori i les seves poblacions; il·lustrant el *conflicte capital-vida*¹ denunciat des de les economies feministes.

(Rajola trobada al municipi d'Albal, a l'interior d'un establiment, a 1,70m d'altura aproximadament) – Comissió d'Ecologia XES.

Aquest fet ha suposat un punt d'inflexió en l'imaginari col·lectiu i ha fet encara més necessari l'exercici d'imaginar futurs possibles centrats en la vida, la cura i la sostenibilitat ecològica, posant la convivència amb el planeta al centre de l'acció. Per aquesta raó, era fonamental adaptar amb especial atenció la metodologia tradicional

1 El "conflicte capital-vida" és una tensió estructural entre el capital (és a dir, el sistema econòmic capitalista) i la vida en sentit ampli (les vides humanes, la natura, les relacions de cura). No és només una competència entre benefici empresarial i recursos naturals, sinó una lògica en què el capital prioritza l'acumulació i l'explotació, sovint a costa de la vida, de la biodiversitat i del treball de cura. Es pot ampliar aquesta informació, entre altres pensadores, amb l'article d'Amaia Pérez Orozco "El conflicto capital-vida: aportes desde los feminismos" accessible a continuació: <https://periodicos.uff.br/trabalhonecessario/article/view/45907> o al seu llibre *Subversión feminista de la economía. Aportes para un debate sobre el conflicto capital -vida* (Traficantes de Sueños, 2014).

portada a terme des de la Comissió d'Ecologia de la XES a un nou format. Tot mantenint els eixos centrals de la campanya però amb l'accent posat en recuperar l'esperança en el futur, el taller de l'Horta Sud va esdevenir un petit exercici de justícia. Termes freqüents quan parlem de futur com "emergència" es van desgranar i es van reivindicar, no només com anuncis d'una crisi urgent, sinó també com "allò que està emergint", posant el focus en les noves realitats que sorgeixen de manera quotidiana, resilients i amb memòria, des del present cap al futur.

Espais i entitats assistents:

Comissió d'Ecologia, Xarxa d'Economia Solidària (XES)

El Pa Sencer SCCL

Cooperativa Xicoteta Energia

Cooperativa El Rogle

Fundació Novessendes de la CV (Betxí, Castelló)

Compromís

Comitè Local d'Emergència i Reconstrucció (CLER) de Catarroja

Defensa de l'Horta de Paterna, Aliança per l'Emergència Climàtica, TerraLab

Secretaria Tècnica de XEAS - PV

TerraLab

Cooperativa Espais per Conviure

Del Camp a la Taula, CLER Albal, Horta Verda

Col·lectiu GRATA

Metodologia del taller *Horta Sud 2045*

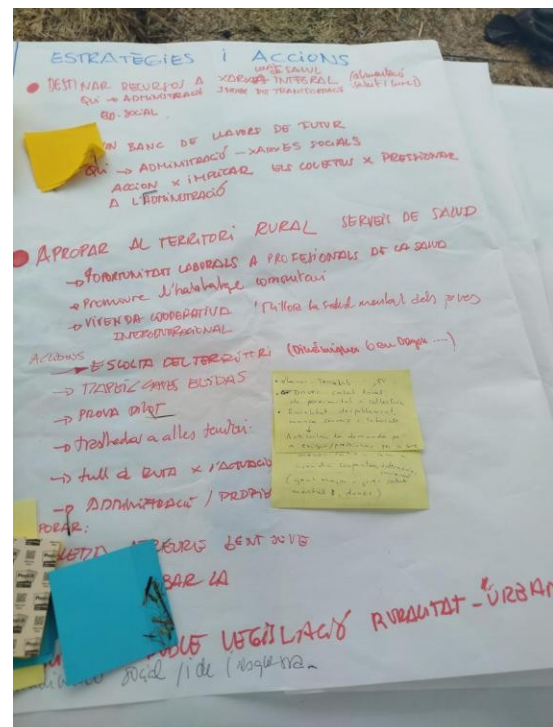
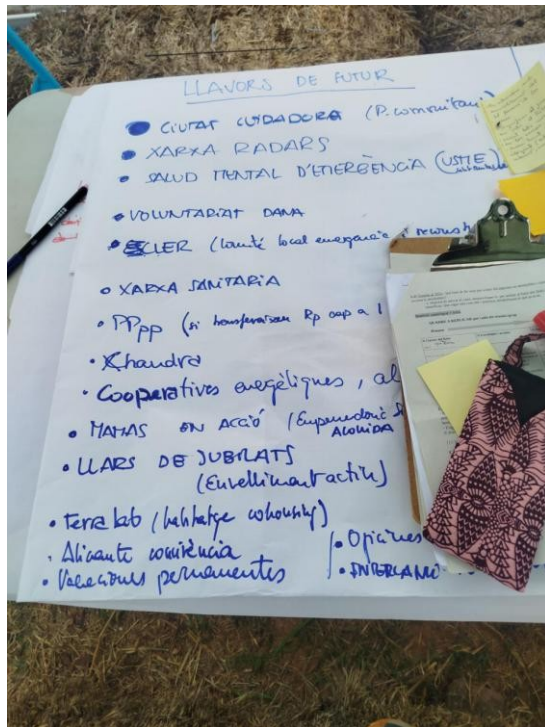
La dinàmica inicial va consistir en una ronda de presentacions on cada assistent va compartir el seu nom, la seva vinculació i una paraula que li evocava el concepte de futur. Aquesta activitat va permetre traçar un mapa inicial de les expectatives, inquietuds i esperances presents al grup.

(Recull inicial de paraules que les persones participants van compartir com sinònims de "futur")

A continuació es presenta al grup el viatge no-lineal que estructura el taller, connectant present i futur, i que es divideix en diferents fases:

- **FASE 1:** Projecció al Futur: La dinàmica principal consisteix a situar mentalment els participants a l'any 2045 per descriure, des d'allà, l'escenari desitjable per a l'Horta Sud. Aquest exercici busca "eixir de la caixa" i explorar noves perspectives.
- **FASE 2:** Retorn al Present : Un cop dibuixat aquest futur, es tornarà al present per identificar les "llavors de futur" actuals —les iniciatives i pràctiques que ja existeixen i que apunten cap a aquest futur— i construir col·lectivament una estratègia per enfortir-les i avançar cap a l'escenari desitjat.

Més enllà dels espais de plenària amb la totalitat de les participants, el treball en grups i parelles era part essencial de la metodologia. Per a dur a terme el treball pràctic de les dues fases, les participants es van dividir en tres grups de reflexió, cadascun centrat en un eix temàtic principal:

1. Salut i Cures.
2. Mobilitat i Urbanisme.
3. Relació amb els Entorns Naturals i Ecosistemes.

Dinàmiques inicials

a. Exercici d'Escalfament: Teatre Imatge

Per tal de facilitar una immersió corporal i conceptual en el tema, la sessió va començar amb la tècnica del "Teatre Imatge". Aquesta metodologia es basa en l'ús exclusiu del cos i el gest, sense emprar la veu. Els participants van ser convidats a crear una representació física instantània per a una sèrie de paraules clau, evocant una connexió no verbal amb els conceptes.

Conceptes representats:

Felicitat / Fred / Salut / Cuidar / Natura / Futur / Comunitat / Cultivar / Poder / Connectar / Poble

Aquesta activitat va servir per establir una connexió no verbal entre els membres del grup i explorar intuïtivament els conceptes clau que es tractarien posteriorment.

b. Establiment del Context: "Amb amor i memòria des del 2045"

El marc narratiu per a la dinàmica es va establir mitjançant la lectura col·lectiva d'una carta datada l'any 2045. Aquesta carta, titulada "Amb amor i memòria des del 2045", descriu un futur on la societat ha superat la globalització neoliberal després d'una "Gran Transició". El text serveix com a punt de partida utòpic, però arrelat en una història de crisi i superació.

La carta descriu com la crisi ecològica de la dècada del 2020 —marcada per calor extrema, talls elèctrics, escassetat alimentària, sequeres i inundacions— va actuar com la palanca que va fer evident el col·lapse del model fòssil. La resposta insuficient de les elits va desencadenar una revolta ecosocial que, superant distraccions nacionalistes i xenòfobes, va assenyalar clarament els responsables. Alhora, va créixer una reconexió “entre els de baix”, amb xarxes de suport mutu i projectes de l’ESS que van enfortir les comunitats. D’aquest impuls va néixer el Gran Pacte Ecosocial, sota el lema “cap persona ni territori quedarà enrere”, que va institucionalitzar un nou consens democràtic i va impulsar polítiques transformadores: energia descentralitzada, sobirania alimentària, reducció de la jornada laboral, reforç de la cura i la salut, decreixement turístic i reparació del deute ambiental i colonial.

Treball per grups

Grup Salut i Cures

Fase 1 Salut i Cures

A partir del context establert per la carta, els participants van iniciar un diàleg per descriure com és l'Horta Sud a l'any 2045 en base als diferents blocs temàtics presentats. Les característiques fonamentals identificades pel grup van ser les següents:

Característica	Descripció i Matisos
Garantida i Universal	El sistema assegura l'accés a tothom, sense excepcions. Cobreix tot el territori, incloent-hi els pobles més petits, amb una atenció primària forta i propera.
Col·lectiva Deliberativa	Les decisions sobre el sistema de salut es prenen de manera col·lectiva i participativa, implicant la ciutadania en la seva definició i gestió.
Pública Comunitària	Es va matisar el concepte de "públic" per diferenciar-lo del model actual, considerat "tancat a la participació". El nou model és un públic obert, permeable i gestionat amb la comunitat.
Justa i Equitativa	El sistema aborda les desigualtats estructurals, especialment pel que fa a qui proveeix les cures, trencant amb els rols de gènere tradicionals.
Lliure	Es reclama el concepte de "llibertat" des d'una perspectiva col·lectiva i no individualista, en contraposició a l'apropiació que en fa el neoliberalisme.
Integrada amb el Medi Ambient	La salut humana i la salut dels ecosistemes estan intrínsecament lligades. Les cures al planeta són cures a les persones. Aquest concepte es va definir com a Ecosalut.
Preventiva	L'enfocament principal no és tractar la malaltia, sinó promoure la salut. Es va citar el model de la medicina xinesa, on es bonifica els professionals per mantenir la població sana.

- Debats Clau sobre el Model de salut i cures a l'Horta Sud 2045

Durant la discussió van sorgir diversos debats que van enriquir i aprofundir la visió:

1. El Rol de les Farmacèutiques

Es va acordar que les farmacèutiques no desapareixen, però el seu rol es transforma radicalment. Deixen de ser el centre del sistema i perden el seu objectiu de benefici econòmic. Es plantegen com a entitats amb un model de decreixement econòmic, on l'objectiu és el benefici social i la investigació és pública, garantint que responguin a les necessitats col·lectives (com el desenvolupament de nous antibiòtics) i no al lucre.

2. La Tensió sobre la Digitalització i la Intel·ligència Artificial (IA)

Aquest va ser el punt de major controvèrsia, amb dues posicions clarament diferenciades:

- **Visió Escèptica:** Expressa una profunda desconfiança en la tecnologia com a eina de control. Un participant va manifestar: "Jo estic esperant una bona flamarada solar que ens reubiqui a tots... a veure si tornem a mirar-nos a les cares". Aquesta visió associa la digitalització amb el control de les grans corporacions i els seus impactes ambientals negatius.
- **Visió Regenerativa:** Proposa una "digitalització regenerativa" i una "intel·ligència artificial col·lectiva". Aquesta perspectiva defensa que, en el context utòpic del 2045, aquestes eines es poden posar al servei del bé comú, amb un control democràtic i garantint la sobirania sobre les dades personals. Es va argumentar que "el problema el tenim depenent de la intenció".

3. Perspectives indispensables:

- **Feminisme:** La perspectiva de gènere i el feminisme van ser elements molt presents en la configuració final de la visió.
- **Crítica a l'Eurocentrisme:** Es va assenyalar la necessitat de superar una anàlisi eurocèntrica de la salut i les cures per abordar aquests reptes de manera veritablement global.

- Cronologia de la Transició (2025-2045): Fets Clau sobre Salut i Cures

El taller va continuar amb un exercici per identificar els esdeveniments clau, tant a nivell global com local, que van fer possible arribar a la societat del 2045. El grup va concloure que una sèrie de crisis o "bofetades" van actuar com a detonants per a la transformació social.

Període Aproximat	Esdeveniments Globals (Món)	Esdeveniments Locals (Territori)
2025 - 2030	Crisi de combustibles fòssils, intensificació de guerres, racismes i masclismes. Inundacions catastròfiques (tipus DANA o Glòria).	Ocupació massiva del territori per a infraestructures (p. ex., plaques solars) sense una planificació ecosocial.
2030 - 2035	Fi del neoliberalisme com a relat hegemònic a causa del seu fracàs evident. Una nova pandèmia global. La desfosilització s'accelera a nivell mundial, impulsada per potències com la Xina.	Moviments socials més forts, estables i estructurats emergeixen com a resposta a les crisis. S'inicia la convivència estreta amb persones migrants, generant aprenentatges mutus.
2035 - 2045	La crisi climàtica provoca una manca generalitzada d'aliments.	Es crea una nova estructura de salut i dependència de proximitat. S'estableixen el confederalisme i la democràcia digital com a models organitzatius. Recuperació de sobirania alimentària i energètica.

Síntesi Final –L'Escenari i els titulars del 2045

Descripció de l'Escenari 2045

En aquest futur, la salut i les cures estan garantides com un dret universal. El model es defineix per les següents característiques:

- **Universal i Públic:** Accessible per a tothom i gestionat col·lectivament.
- **Col·lectiu i Deliberatiu:** Les decisions es prenen de manera comunitària.
- **Local i de Proximitat:** L'atenció està arrelada al territori.
- **Integració Ecosocial:** Es reconeix que la salut de les persones i la salut mediambiental són inseparables. Els dos conceptes van necessàriament units.

Per sintetitzar les narratives construïdes, els grups van acordar tres titulars de diari que es publicarien l'any 2045.

“La Confederació Mundial de la Ecosalut aconsegueix la universalització”

Aquest titular condensa diverses idees força del taller:

- **Confederació:** Reflecteix un model d'organització no jeràrquic, basat en l'agregació d'iniciatives locals.
- **Ecossalut:** Un neologisme que encapsula la idea central que la salut de les persones és inseparable de la salut dels ecosistemes.
- **Universalització:** L'objectiu final assolit: un sistema que arriba a tothom i a tot arreu.

Fase 2 Salut i Cures

Aquesta fase del taller es va centrar en el disseny col·laboratiu d'estratègies i accions concretes per al futur, partint del present de l'any 2025. L'objectiu principal era elaborar propostes accionables des de les posicions i capacitats actuals dels participants per avançar cap a l'escenari desitjat prèviament definit. En l'àrea de la salut i les cures: **un model de salut universal, col·lectiu, just, equitatiu, de proximitat i enfocat en el benestar comunitari i mediambiental.**

Llavors de futur:

Llabor (Semilla)	Descripció	Comentaris i Matisos Clave
Ciutat Cuidadora	Iniciatives i jornades realitzades a Castelló i València que posaven en valor associacions i projectes (formals i informals) amb una perspectiva comunitària de la salut i les cures.	Exemples concrets inclouen espais de lactància, xarxes "radar" contra la soledat no desitjada i prevenció de salut mental. Es va assenyalar una manca d'iniciatives específiques per a la joventut.
USME (Unitat de Salut Mental d'Emergències)	Equip de 60 persones creat arran de la DANA per atendre emergències de salut mental.	Es va expressar un cert escepticisme sobre el seu potencial com a "llavor", a causa de barreres com el retard en la seva implementació (3-4 mesos), la polarització política que va dificultar la seva acció i la manca d'un full de ruta clar.
Voluntariat Post-DANA	Moviment de voluntariat sorgit després de la DANA, que ha evolucionat cap a estructures més organitzades.	Destaca la creació dels Comitès Locals d'Emergència i Reconstrucció (CLER) , que van prioritzar accions de salut mental i la creació d'espais segurs.
Polítiques Públiques	El potencial de les polítiques públiques si s'enfoquessin a transferir recursos públics cap a iniciatives comunitàries.	Es considera més una eina o una futura estratègia que una llavor existent, donat l'enfocament del govern actual.
La Chandra	Espai o entitat identificada com una "llavor de futur molt important" que connecta el medi ambient amb la salut.	
Cooperativisme	Emergència de cooperatives energètiques i alimentàries, especialment després de la DANA.	S'esmenten propostes com el cotxe elèctric compartit (cooperatives energètiques) i projectes com Som Alimentació o la cooperativa FRESCA a Catarroja, que reforcen les xarxes locals d'alimentació.
Mamàs en Acció	Projecte d'emprenedoria social per a la infància amb més de 4.800 voluntaris que acompanyen 24h a nens hospitalitzats	Es va destacar el seu impacte "brutal": una de cada tres persones voluntàries acaba acollint formalment un infant. Recentment premiada

Llars de Jubilats	sense família. Reconceptualitzats com a Centres d'Envel·liment Actiu , es consideren una estructura social potent i una llavor clau, donat l'envelliment de la població.	per Ashoka Changemakers.
Habitatge Cooperatiu Sènior	Iniciatives de cohabitatge (cohousing) per a gent gran.	S'esmenta que existeixen projectes, encara que potser més fora de València. Es destaca un projecte de Terralap i l'Economia del Bé Comú per construir cooperatives a la comarca de la Serranía.
Oficines de Vida Independent	Recursos per promoure l'autonomia de les persones.	
Sobirania Alimentària i Defensa de la Terra	Nombrosos moviments locals en defensa de l'horta i la terra, i l'intercanvi de llavors locals (com el que es fa al Jardí Botànic).	Es considera un pilar fonamental, ja que es relaciona directament l'alimentació i l'entorn amb la salut.
Grups de Consum	Xarxes de consum de productes locals i ecològics.	Es va llançar una alerta sobre la seva possible desaparició, malgrat l'existència de casos d'èxit, a causa de la "militància" que requereixen.

* Una carència identificada durant el diàleg va ser la necessitat de pensar en "iniciatives concretes de l'economia social i solidària enfocades en la salut i les cures" més enllà de l'àmbit de l'alimentació.

Propostes Estratègiques per a la Transició Ecosocial en la Salut i les Cures

1. Creació d'un Banc de Llavors

- Objectiu: Identificar, localitzar i registrar iniciatives de base que treballen per la transformació ecosocial.
- Estratègia: Exigir que l'administració pública destini recursos per impulsar aquestes "llavors". S'ha subratllat la importància d'implicar col·lectius i moviments socials per exercir pressió sobre l'administració.

2. Salut Comunitària en el Món Rural

Crear una estructura de salut pública, comunitària i de proximitat al món rural valencià, centrada en la població gran i jove, que actuï com a motor per revertir el despoblament i regenerar el teixit social, econòmic i residencial del territori.

Revitalització del Món Rural a través de la Salut

Aquesta estratègia parteix d'un fil de treball del projecte Terralap i aborda la problemàtica de la "Espanya vaciada" (despoblament, envelliment, manca d'habitatge i oportunitats per al jovent).

- **Diagnòstic:** Es constata que el món rural pateix patrons comuns com el despoblament, l'envelliment de la població i la fugida del jovent per manca d'oportunitats i per la necessitat de trobar espais d'anonimat i

experimentació, especialment per a col·lectius com l'LGTBI+, que se senten "prou tancats, prou marginats".

- **Estratègia Central: La Salut com a Motor de Canvi:**
 - Utilitzar la necessitat d'una salut més integral com a "driver principal" per abordar altres problemes estructurals.
 - **Atracció i Fixació de Població:** Atreure professionals sanitaris no només perquè treballin al poble, sinó "per a que es quedin al poble". Això ajudaria a fixar població jove.
 - **Model d'Habitatge:** Fomentar el cooperativisme d'habitatge ("cooperativa de vivenda") per canviar els "modus de vida" individualistes i, alhora, donar solució a la problemàtica de les cases buides i la gentrificació.
 - **Enfocament Intergeneracional:** Crear un model on els joves puguin contribuir a pal·liar la "solitud desitjada" de la gent gran.
 - **Grups Prioritaris:** Les estratègies s'han de centrar preferentment en tres col·lectius: la gent gran, el jovent i les dones.
- **Metodologia d'Implementació:**
 1. **Escotar el Territori:** No imposar solucions, sinó partir de dinàmiques d'escolta activa.
 2. **Crear Massa Crítica:** Dinamitzar el territori per aconseguir una "massa social crítica" o "levadura social" capaç d'exigir canvis a les administracions.
 3. **Incidència Política:** Forçar els polítics a implementar mesures que s'oposin al model neoliberal actual (es mencionen explícitament "Vox i PP"). L'objectiu final és impulsar una "nova ruralitat".

3. Xarxa Local de Salut Integral:

Una xarxa que integri temes de salut, cures i alimentació des d'una perspectiva local i comunitària.

Mecanisme de Finançament: Proposen la creació d'un "índex de transformació ecosocial". Aquest índex permetria a l'administració transferir recursos a iniciatives que, per la seva naturalesa informal, no podrien accedir a contractes o subvencions convencionals. Aquest sistema serviria tant per al Banc de Llavors com per a la Xarxa de Salut.

Grup Mobilitat i Urbanisme

Fase 1 Mobilitat i Urbanisme

A partir del marc de la carta, el grup va realitzar una pluja d'idees per descriure els aspectes centrals del futur desitjable a l'Horta Sud per a l'any 2045, centrant-se en la mobilitat i l'urbanisme.

Àmbit Temàtic	Descripció de la Visió del 2045
Mobilitat	Racionalitzada i Sostenible: Canvi de paradigma sobre les necessitats de transport. Es prioritza la mobilitat a peu (caminar) i en bicicleta. El transport públic existeix, però sense combustibles fòssils. Es redueix dràsticament la mobilitat lligada a un "treball capitalista" (ex: desplaçaments a polígons) i la "mobilitat turística".
Urbanisme	Descentralitzat i Resilient: Es fomenta la "ciutat dels 20 minuts", on la majoria de les necessitats vitals es troben en un radi accessible a peu o en bicicleta. Això implica una descentralització de les ciutats (buidar les ciutats) i una repoblació rural activa.
Ús del Sòl	Protecció i Productivitat: Es garanteix una protecció estricta de les zones de camp i horta. Es recuperen terres productives perdudes per al cultiu. El model econòmic canvia per valorar la terra per la seva funció social i ecològica, no com una mercaderia.
Model Econòmic	Decreixement i Redistribució: S'implementa un model de decreixement del consum energètic i material, acompanyat d'una forta redistribució de la riquesa i la justícia social. Es remarca que el concepte de decreixement va "implícit" amb la justícia social.
Habitatge	Cooperatiu i Accessible: L'habitatge es concep com un dret, amb models redistribuïts i cooperatius que eviten l'especulació.
Energia	Model Energètic Racional: S'estableix un model basat en el consum local i la descentralització, evitant grans infraestructures centralitzades (nuclears, tèrmiques o grans camps solars).
Cultura i Educació	Canvi de Consciència: Un canvi cultural i educatiu profund és la base que sustenta totes les altres transformacions, fomentant la consciència sobre el consum local i la sostenibilitat.

- Cronologia de la Transició (2025-2045): Fets Clau sobre Mobilitat i Urbanisme:

El grup va dur a terme un "exercici d'arqueologia històrica" per traçar la línia temporal d'esdeveniments que van conduir a la realitat del 2045.

1. El Catalitzador (c. 2030): La Gran Crisi (la crisi de totis)

- S'identifica una crisi sistèmica al voltant de l'any 2030, que actua com a punt d'inflexió. Aquesta crisi és multifactorial:
 - **Crisi d'habitatge:** Un "esclafit" que fa impossible per a les classes populars accedir o mantenir un habitatge.
 - **Crisi alimentària:** Interrupcions greus en el proveïment d'aliments.
 - **Crisi ecològica:** Manifestacions severes del canvi climàtic.

2. La Resposta (Micro/Territorial): "El Gran Despertar"

- La crisi provoca una resposta popular massiva, especialment a l'Horta Sud. No és un canvi planificat des de dalt, sinó una reacció des de la base.
- **Ocupació de terres:** Davant la crisi alimentària, la gent comença a ocupar terres abandonades (propietat de fons voltor o grans inversors) per cultivar aliments.
- **Intercooperació i Comunitat:** Sorgeixen xarxes de suport mutu. Aquells amb coneixements agrícoles cooperen amb la resta de la comunitat. Es reconstrueix la confiança i el teixit social.
- **Comunalització de Recursos:** A causa dels talls elèctrics, es comencen a compartir i gestionar comunitàriament aparells elèctrics i altres recursos als barris i pobles.
- **Canvi Cultural i Educatiu:** Aquest procés genera un canvi de consciència generalitzat, "el gran despertar", on les pràctiques que abans eren minoritàries ("frikis") esdevenen la norma.

3. La Transformació (Macro/Sistèmica)

- El que comença com a "caos" es revela com una "estratègia dels moviments populars" per construir alternatives.
- **Crisi del Capitalisme:** La crisi del 2030 representa una crisi terminal del capitalisme, que obre una finestra d'oportunitat per a un canvi radical.
- **Redistribució Radical:** Es menciona un "gran assalt a la banca central europea", suggerint un procés de redistribució forçosa de la riquesa.
- **Ocupació d'Habitatges:** Paral·lelament a l'ocupació de terres, es produeix una ocupació popular d'habitatges buits, i es criminalitza la figura del rendista.

El Model territorial i de mobilitat al 2045 es basa en:

- **Transport Públic Comunitari:** Es va emfatitzar la necessitat d'anar més enllà del concepte de "públic" per incorporar el de "comunitari", suggerint un model de gestió i propietat més proper a la ciutadania.
- **Mobilitat Activa:** Fomentar un major ús de la bicicleta i crear condicions per a una major accessibilitat a peu, eliminant barreres físiques que actualment separen territoris (com ara vies de tren).
- **La "Norma dels 20 Minuts":** Implementar un model d'urbanisme on els serveis essencials siguin accessibles en 20 minuts. Es va subratllar la importància d'adaptar aquest concepte a les realitats urbanes i rurals, considerant diferents mitjans de transport (a peu, en bicicleta, en transport públic).
- **Reequilibri Territorial:** Impulsar un moviment de repoblació de les zones rurals i un decreixement planificat de les ciutats per aconseguir un equilibri entre el món urbà i el rural.
- **Terres Comunitàries:** Promoure la propietat i gestió col·lectiva de la terra.
- **Sobirania Alimentària:** Desenvolupar un model alimentari basat en principis ecològics, de proximitat i amb un sistema de distribució just.
- **Sobirania Energètica:** Establir un model energètic racional i sobirà, gestionat per la ciutadania i no per grans corporacions.
- **Decreixement i Redistribució:** Aplicar principis de decreixement a la producció i el consum, acompanyats d'una redistribució equitativa de la riquesa i els recursos. Es va esmentar la "planificació de l'economia" com una eina potencial.
- **Ús Compartit de Recursos:** Col·lectivitzar l'ús d'eines, electrodomèstics i serveis per reduir el consum individual. Es van posar com a exemples concrets les cuines i bugaderies comunitàries.
- **Recuperació de Pràctiques Tradicionals:** Reintroduir pràctiques de suport mutu com el "tornallom" (intercanvi d'hores de treball agrícola) a tots els àmbits de la vida quotidiana.
- **Habitatge Comunitari i Autogestionat:** Fomentar models d'habitatge que siguin redistribuïts, comunitaris i autogestionats. El concepte "comunitari" es va destacar com a clau per enfortir les xarxes de cures i suport mutu entre veïns.
- **Espais Públics i Comunitaris:** Reaprofitar i dinamitzar els espais públics existents (parcs, centres educatius, patis d'escola) per a l'ús social i comunitari, especialment durant els caps de setmana, convertint-los en espais d'oci i socialització actius en lloc de simples "aparadors".

Per sintetitzar les narratives construïdes, els grups van acordar tres titulars de diari que es publicarien l'any 2045.

Mobilitat i Urbanisme:

“Celebrant el 15è aniversari de la Gran Ocupació”

La "Gran Ocupació" es refereix a l'onada massiva d'ocupacions de terres i habitatges que va començar al voltant de l'any 2030 com a resposta directa a la crisi sistèmica. Aquest esdeveniment es considera la fita fundacional de la nova societat del 2045. No va ser un fet aïllat, sinó un procés que va establir les bases per a la sobirania alimentària, el dret a l'habitatge, l'agroecologia, el sistema de cures i una nova relació col·lectiva i autogestionada amb el territori. La celebració del seu 15è aniversari el 2045 simbolitza la consolidació d'aquesta transformació ecosocial.

Fase 2 Mobilitat i Urbanisme

Per tal d'ancorar la visió de futur en la realitat present, els grups van identificar projectes, pràctiques i condicions existents a l'Horta Sud i altres territoris que serveixen com a "llavors" per al canvi.

Llavors de futur:

Projectes i Col·lectius	La Chandra: Iniciativa de compra col·lectiva de terres i agroecologia. Cuina de Barri (Cabanyal): Model per a replicar que ofereix menjar de proximitat a preus accessibles. Col·lectiu Soterranya (Torrent): Xarxa de donació i gestió de bicicletes. Comunitats Energètiques Locals (CEL): Projectes incipients però en expansió a l'Horta Sud. Projectes d'Habitatge Cooperatiu: Models d'accés a l'habitatge no especulatiu. Intercanvi de llavors / Connecta Natura: Xarxes per a la conservació i distribució de varietats tradicionals.
	Resposta ciutadana a la DANA: Demostració de la "potencialitat de solidaritat" i el suport mutu en situacions d'emergència. Ecosistema Popular: Teixit existent d'organitzacions (feministes, anarquistes, comunistes) que actuen com a
Pràctiques i Estructures Socials	infraestructures de suport. Horts Urbans: Espais de gestió comunitària que funcionen com a llocs de trobada i producció d'aliments. Cultura Agrícola i Infraestructures: El llegat de la cultura agrícola minifundista, les cooperatives i les infraestructures hidràuliques com les sèquies i els motors de reg. Gestió Col·lectiva de l'Aigua: Sistemes assemblearis tradicionals com els motors de pous i el Tribunal de les Aigües.
Iniciatives Públiques/Privades	Tallers de reparació: Esment als "ateneus de fabricació" de Barcelona com a model públic a seguir. Cessió de cobertes: Pràctica promoguda per les comunitats energètiques per instal·lar plaques fotovoltaiques.

Propostes Estratègiques per a la Transició Ecosocial en la Mobilitat i l'Urbanisme

Un futur sostenible i just a l'Horta Sud requereix una transformació integrada de múltiples sectors. Les propostes desenvolupades treballades per aquest grup no es limiten a solucions tècniques de transport o planificació urbana, sinó que apunten cap a un canvi profund en els models de propietat, producció, consum i relació comunitària.

1. Reequilibri Territorial i Repoblació de la Ruralitat

Aquesta estratègia busca revertir el desequilibri entre les ciutats i les zones rurals mitjançant les següents accions:

- **Difondre i replicar models d'èxit:** Donar a conèixer el treball d'iniciatives com La Chandra per fomentar la participació ciutadana i la multiplicació de projectes similars.
- **Activar espais en desús:** Identificar i facilitar l'ús d'edificis i pobles buits per a habitatge, aprenentatge i oci, facilitant l'assentament de noves comunitats a l'entorn rural.
- **Enfortir l'Economia Social i Solidària (ESS):** Articular i cohesionar les iniciatives de l'ESS per augmentar la seva capacitat d'influència en les polítiques públiques.
- **Reconnectar amb l'origen dels aliments:** Desenvolupar programes educatius i d'experiència directa per fomentar la connexió de la població amb la producció agrícola i el territori.
- **Desplegar una xarxa de trens accessible:** Crear una xarxa de transport ferroviari descentralitzada (que no pivoti sobre Madrid), vertebradora (connectant zones rurals) i assequible.

2. Un Model Energètic Racional, Sobirà i Comunitari

Aquesta proposta dissenya un sistema energètic complet, basat en el model de les Comunitats Energètiques Locals (CEL), i destaca que la normativa europea actual ja permetria la seva implementació.

- **Generalització del model de CEL:** Expandir la creació de comunitats energètiques a tot el territori de l'Horta Sud.
- **Funcions Clau de les CEL:**
 1. **Formació:** Educar en cultura energètica i consum responsable.
 2. **Producció:** Investigar i debatre per definir un model energètic respectuós amb el territori, trobant espais viables per a la generació renovable.

3. **Distribució:** Assumir la gestió de la distribució local, culminant en una eventual "expropiació de la xarxa elèctrica" a les grans companyies.
- **Creació d'una Confederació de Comunitats Energètiques:** Aquesta entitat supralocal tindria com a objectius:
 - Fomentar una indústria local de renovables per evitar la dependència externa (p. ex., de la Xina).
 - Coordinar les mini-xarxes locals, gestionant les necessitats i fluxos energètics entre territoris.

3. Estructures Populars per a Compartir Recursos

Aquesta línia estratègica se centra a enfortir les xarxes comunitàries per a la gestió col·lectiva de béns i coneixements.

- **Estratègia Central:** "Generar confiança en els xicotets propietaris i en la ciutadania en general per a posar a disposició i compartir els recursos".
- **Accions Concretes:**
 - Crear **tallers d'autoreparació** de roba, bicicletes i electrodomèstics.
 - Establir un **servei comunitari de recollida i reparació** d'objectes.
 - Organitzar **grups de conversa** en valencià i castellà per generar vincles socials i veïnals amb persones nou vingudes.
- **Repte Identificat: L'Espai:** Els participants van assenyalar la dificultat actual per accedir a espais públics per fer aquestes activitats. Van proposar com a solucions:
 - La creació d'espais propis a través de l'autoorganització i la compra col·lectiva.
 - L'ús dels espais comuns en futurs projectes d'habitatge cooperatiu.
 - La promoció de canvis legislatius, inspirats en models com el del País Basc, on els promotors urbanístics tenen l'obligació de construir centres socials per al barri.

Grup Relació amb els Entorns Naturals i els Ecosistemes

Fase 1 Entorns Naturals i Ecosistemes

Per parlar del tema triat, el grup fa un recorregut per totes les dimensions que consideren necessàries abordar:

- Societat i Governança: L'Era de les Bioregions

El 2045, la societat s'organitza al voltant de **bioregions**, definides per les conques hidrogràfiques, superant les antigues fronteres administratives. Aquest canvi fonamental ha eliminat les barreres de competències entre municipis o entre diferents nivells de govern; un alcalde i un president de la Generalitat treballen en el mateix àmbit i amb la mateixa direcció. La vida s'ha descentralitzat i es desenvolupa a una "escala humana".

- Relació amb la Natura: La Reintegració Humana

El canvi més profund és la relació de la humanitat amb l'entorn. S'ha assolit una consciència col·lectiva que reconeix que els humans "som part del cos i la pell del planeta". Els principis rectors són:

- **Integració a la Natura:** Hem deixat de voler integrar la natura a les ciutats i les humanes i els seus assentaments s'han integrat a la natura. De fet, es consideren part de la natura, del cos del planeta.

- **Escolta Activa:** La societat ha après a escoltar i entendre els missatges de la natura considerant als seus gegants sobirans de cada territori: rius, valls, muntanyes ...
- **Visió Regenerativa:** Totes les activitats, especialment l'economia, es basen en una visió regenerativa. La societat funciona en base al patró d'espiral de la vida, representant un progrés evolutiu.
- **Recuperació i augment de la Diversitat:** S'han recuperat espècies, llavors locals, plantes, arbres i animals, connectant els espais urbans, periurbans i rurals que abans estaven fragmentats.

- Economia i Sobirania

El model econòmic s'ha transformat contrarestant l'impacte de fets com l'extrema urbanització en àrees peri-urbanes que atemptava contra l'existència de terrenys pel cultiu d'aliments. Ara les comunitats són en gran part autosuficients.

- **Sobirania de Recursos:** Els recursos fonamentals com l'aigua i el sòl són béns comuns, gestionats col·lectivament i no per empreses privades. Com els sistemes municipals de gestió de l'aigua.
- **Sobirania Territorial:** El territori és sobirà i controla les seves infraestructures clau.
- **Producció Local:** La producció local d'aliments abasteix la majoria de la població gràcies a un consens polític i ciutadà per la preservació d'espais d'horta i la prioritat de la seua renaturalització.
- **Rol de l'Economia Social i Solidària (ESS):** L'ESS té un protagonisme central. Actua com a impulsora de projectes basats en la "cordialitat i el respecte mutu" entre espècies (humans, animals, plantes, aigua, terra).

Tot i aquest escenari positiu descrit, la "lluita de la vida contra el capital" les emergències degudes a factors ambientals i de mala gestió política van fer que durant un temps es mantinguessen les lluites per la vida davant els intents d'atemptar contra ella per part de les velles institucions i partits que l'explotaven impunement en èpoques anteriors. Tanmateix, s'activava progressivament l'organització veïnal i l'Economia Social i Solidària anava guanyant pes en els diversos àmbits de la vida liderant aquesta resistència.

- Cronologia de la Transició (2025-2045): Fets clau sobre relació amb els entorns naturals i els ecosistemes:

El grup va reconstruir el camí de 20 anys que va portar a la realitat del 2045, identificant els esdeveniments disruptius, les mobilitzacions socials i els canvis polítics clau.

Any	Esdeveniments Clau	Nivell
Antecedents	Moviments "Salvem" (2006-2007) contra l'especulació urbanística. Moviment 15M (2011) com a resposta a la incompetència política i	Micro/Social

	precursor de futures organitzacions. Pandèmia de COVID-19 crea xarxes de suport (grups de WhatsApp) que després seran reutilitzades.	
2024	Inundacions catastròfiques (DANA), incendis i sequeres actuen com a detonants.	Macro/Biofísic
2025	Creació dels Comitès Locals d'Emergència i Reconstrucció (CLERs) com a resposta ciutadana autoorganitzada a la catàstrofe i a la inacció política. Comencen els primers projectes pilot de bioregions impulsats per l'ESS. La Unió Europea atorga 1.000 milions d'euros a la regió, tot i que inicialment són mal gestionats per la incompetència política.	Micro/Social
2027	Augment del preu del petroli i de la vivenda. S'estableixen sistemes monetaris locals de crèdit mutu com a alternativa als diners fiat.	Macro-Micro/ Econòmic
2029	L'extrema dreta entra en una crisi definitiva. Any de mobilitzacions massives al carrer (tant rurals com urbanes) pels drets bàsics. Ocupació de supermercats Mercadona que porta a la creació de cuines comunitàries als barris.	Social/Polític
2030	"CANVI DE PARADIGMA". L'obra pública es reorienta cap a la deconstrucció. El sistema educatiu es transforma per ser més experiencial i connectat amb la natura. Es reconeix el fracàs de la Directiva Marc de l'Aigua, iniciant el projecte de restauració de l'Albufera.	Macro/Sistèmic Micro/Social
2031	Un punt d'inflexió generalitzat. S'ocupa l'IKEA per convertir-lo en habitatge social.	
2031	Càrrecs polítics i de lideratge a càrrec d'una nova generació de dones (nascudes després del 2000), amb alta sensibilitat i formació (geògrafes, enginyeres...) que impulsen veritables transformacions.	Social/Polític
2033	El canvi de paradigma es consolida. El moviment Inner Development Goals (IDG) guanya força, emfatitzant que el canvi extern requereix un canvi intern. Es recupera el concepte original de les confederacions (com les de regants) com a eina de gestió comunitària, alliberant-les de la instrumentalització política.	Polític/ Governança
2035	S'implementen mesures polítiques i econòmiques potents per incentivar l'autosuficiència en alimentació i energia. APROVACIÓ del projecte per la restauració de l'Albufera. Es taxa la producció no local. Augmenta significativament la inversió en investigació.	Macro/Econòmic Micro/Social
2030-2045	S'instauen rituals i celebracions cícliques per enfortir la comunitat. Procés de restauració de l'Albufera. Durant 15 anys es buida, es neteja a fons i es torna a omplir, aconseguint una aigua transparent i una plena connectivitat ecològica i social.	Mediambiental
~2040	Constitució del Consell de Bioregions a nivell de la península. El concepte de treball es redefineix. Les jornades laborals es redueixen i el temps alliberat es dedica col·lectivament a la restauració dels ecosistemes.	Social/Econòmic

Síntesi Final –L’escenari i els titulars del 2045

La relació amb els entorns naturals i els ecosistemes es centra en una visió on la resiliència comunitària i un canvi profund de consciència permeten la regeneració dels ecosistemes i la creació de noves formes de governança arrelades al territori.

Elements claus:

- **Governança local i biorregional:** Aparició de noves estructures de governança (CLERs, Consells Biorregionals) basades en la proximitat, la gestió comunitària i els límits naturals del territori.
- **Reestructuració econòmica i social:** Experiments amb crèdits locals i sistemes econòmics alternatius. Major poder i drets per als col·lectius socials. Resposta comunitària a la crisi del model econòmic tradicional.
- **Canvi de paradigma cultural i de consciència:** Transformació que comença a nivell personal i emocional. Educació enfocada a l’ecosistema. Celebració i ritualitat com a part del procés polític i social.
- **Lideratge feminista i comunitari:** Les dones assumeixen lideratges clau en l’etapa de transformació. Impulsen mesures centrades en l’autosuficiència alimentària i energètica.
- **Transició ecosocial i autosuficiència:** Orientació cap a models locals d’alimentació, energia i cura. Sistemes de crèdit mutu. Construcció d’un teixit comunitari resilient.
- **Restauració ecològica profunda:** Projectes ambiciosos de regeneració de territoris emblemàtics com l’Albufera. Recuperació de la biodiversitat com a indicador d’èxit.
- **Consolidació institucional del nou model:** Estabilització d’estructures de governança ecosocial basades en la bioregió on l’economia i l’ecologia estan integrades.
- **Culminació simbòlica en un ecosistema recuperat:** La imatge final de l’Albufera transparent i plena de vida simbolitza el triomf d’un model de coexistència regeneratiu.

Per sintetitzar les narratives construïdes, els grups van acordar tres titulars de diari que es publicarien l’any 2045.

Relació amb els Entorns Naturals i els Ecosistemes:

“Vida en Espiral”

Aquest lema connecta directament amb el patró de vida regeneratiu adoptat per la societat, que supera la linealitat extractivista i la circularitat estàtica per abraçar un model de creixement i aprofundiment constant, on cada cicle eleva la complexitat i la salut del sistema en el seu conjunt. El titular fa referència a una concepció del

temps i de la vida que no és ni lineal ni circular (tancada), sinó oberta, en constant canvi i regeneració.

Fase 2 Entorns Naturals i Ecosistemes

Llavors de futur:

Llabor (Iniciativa)	Descripció i Objectius	Potencial Estratègic
Els CLERs (Comitès Locals d'Emergència i Reconstrucció)	Espais ciutadans d'organització (Catarroja, Massanassa, Alfafar, etc.). Són "pro" (propositius) i no "anti", i busquen posar "la vida per damunt del capital".	Actuen com a punt de referència i atracció per a experts nacionals i internacionals (Carmen Grau, Daniel Beunza), connectant el local amb el global. Generen estructures de poder ciutadà ("poder amb"). Serveix com a finestra a altres solucions possibles, portant referències i experts per ajudar a imaginar futurs basats en dades reals i experiències d'altres llocs.
Escola CiutadANA	Un espai formatiu creat pels Comitès per a la ciutadania.	Genera espais de celebració i trobada massiva, creant comunitat i vincle emocional amb l'horta d'una manera accessible i lúdica.
Músics per Clima	Una iniciativa que organitza festivals a l'Horta per connectar la cultura, la música i la defensa del territori ("festival pel sòl").	Podria ser una eina potent per a la sobirania alimentària i l'economia social, revisant models existents com els ateneus cooperatius o fins i tot plantejant una transformació des de dins de grans cooperatives de consum com Consum.
Cooperativisme (A revisar)	Les cooperatives agràries actuals estan "mortes" o desvirtuades, però l'objectiu original, "ajuntar-nos per cobrir necessitats i viure millor", és vigent.	Representen una via cap a l'autosuficiència econòmica local i sistemes de crèdit mutu.
Monedes Socials	S'esmenten com a exemples existents (la Turuta a Vilanova i la Geltrú) que demostren que hi ha alternatives als sistemes monetaris imposats.	
Xarxes d'Emergència	S'estan creant sistemes de comunicació veïnal (ràdioaficionats, walkie-talkies) per estar preparats davant d'emergències com una DANA, sense dependre exclusivament de les autoritats.	Construeix resiliència comunitària des de la base, basant-se en l'ajuda mútua i l'organització veïnal.
Xarxa de sèquies i comunitat de regants.	Sistema de regadiu popular, reconegut institucionalment i vigent fins fa un temps que es volen substituir per goteig. Comunitats organitzades entorn el sistema de reg.	Sistema recuperable perquè encara es troba instal·lat al territori i les comunitats vigents.
. Col·lectiu de víctimes mortals de la DANA	Col·lectiu que aplega persones que han perdut algun familiar, realitza actes d'homenatge i reivindicacions pels complir els seus drets d'afectats.	Col·lectiu actiu per recuperar la dignitat a nivell personal i com a societat, amb ganes d'actuar.
Espai Pluto	Espai de trobada de joves entorn iniciatives artístiques.	No gaire conegut però amb molt de potencial per aportar nous formats en la transició ecosocial des dels joves.
*Cooperativisme		
. XEAS		
. Ateneus Cooperatius		Àmbit de l'economia social i solidària actual que està enxarxat a nivell local i més enllà.

Monedes socials

Horts compartits. Terrenys de cultiu col·lectiu on es toca terra. Espai que permet ser part d'una comunitat.

Eco-Feminisme-s

Les relacions i
vincles sorgits del
15-M, campanya
Salvem, la Covid,
Per l'Horta ...

Propostes Estratègiques per la Relació amb els Entorns Naturals i Ecosistemes.

La discussió es va centrar en la relació amb els entorns naturals i els ecosistemes de l'Horta Sud, explorant les amenaces actuals i articulant una visió estratègica per a un futur resilient i sostenible de cara al 2045. El diàleg va destacar la necessitat urgent d'un canvi de paradigma, basat en la recuperació de la memòria, la creació de noves narratives i la connexió d'iniciatives ciutadanes ja existents.

La conversa va partir d'una premissa fonamental: l'Horta Sud està sota una pressió constant que amenaça la seva existència i el seu valor ecosistèmic. Es van identificar dues amenaces principals:

- Pressió urbanística històrica i actual. Es va posar com a exemple el projecte del "Nou Milleni" a Catarroja, un PAI que hauria multiplicat per tres la població i destruït tota l'horta del municipi. Tot i que es va aturar per la crisi econòmica ("la bombolla"), la mentalitat que el va generar persisteix.
- La crisi de l'habitatge com a nova justificació. Actualment, la narrativa dominant al respecte proposa la "nova construcció" com a única solució, la qual cosa implica ocupar noves terres, sense qüestionar-se les conseqüències a llarg termini, com ara "de què menjarem?".

La qüestió és que la connexió de la gent amb la terra, tot i que s'ha vist reforçada en moments de crisi com el confinament per la COVID-19, és fràgil i està constantment amenaçada per un model de desenvolupament extractiu que comporta un sistema d'aïllament social.

A continuació es concreten algunes de les estratègies més importants i/o prioritàries relacionades amb accions per a fer-les realitat i aconseguir el futur desitjable.

Estratègies per a un canvi de paradigma:

L'Horta com a "rebot" va ser la metàfora central. L'horta no és un espai buit o improductiu, sinó el rebot que garanteix la sobirania alimentària de la comunitat.

"L'horta no pot desaparèixer perquè és la font. El rebot."

Aquest concepte té una doble dimensió:

- **Real** perquè és la font directa d'aliments de proximitat i de temporada (arròs, verdures per a la paella).
- **Simbòlica** perquè representa la saviesa ancestral de "guardar per quan no n'hi ha" i la resiliència de la comunitat.

1. Descolonitzar les ments, els cossos, les cultures ...

Es va assenyalar la importància de les paraules que s'utilitzen. Per exemple, des de l'ecofeminisme es proposa deixar de parlar de "tasques productives i reproductives" per parlar de "tasques que permeten la continuïtat de la vida". Aquest canvi de llenguatge ajuda a desmantellar la lògica mental de la producció constant i a valorar treballs i processos que el capitalisme invisibilitza. Cal mostrar sobretot la interdependència i l'inter ser que mostra com estem de relacionades.

Les accions relacionades apunten a maneres diverses de difondre l'aprenentatge de la gestió emocional i el «compostatge cultural». Així com a promoció de centres de permacultura i regeneració del sòl i de les comunitats que l'habiten,

2. Comunicar-nos, connectar-nos.

L'estratègia respon a la necessitat de promoure una cultura real de la participació amb accions com sessions formatives pràctiques a agents diversos (tècnics, polítics ...) i celebracions i trobades cícliques alinades amb els ecosistemes.

Un aspecte concret és la manca a l'hora d'arribar a les generacions més joves, la necessitat de desenvolupar estratègies comunicatives adaptades als nous canals per no perdre una generació sencera. La comunicació ha de ser atractiva, utilitzant formats diversos com contes, històries i cançons per transmetre la memòria i el valor del territori.

Les accions relacionades amb major connexió entre les persones apunten a obrir i mantenir espais compartits caracteritzats per ser inclusius, no partidistes, variats i a d'abast divers: local, bioregional, internacional, global...

3. Organització en Bioregions.

Les accions per fer-ho possible tenen relació amb les següents àmbits:

. Recuperar els aprenentatges socio-ambientals amb l'activació de formes d'arreglar els coneixements i experiències sobre la gestió respectuosa dels ecosistemes, tant de les comunitats esteses per tot el territori valencià com d'altres territoris que han fet el procés i/o l'estan fent. Així com amb sessions educatives per mostrar el funcionament dels ecosistemes.

. Estendre la protecció de l'Horta-Sud i espais emblemàtics com l'Albufera donant a conèixer la situació actual (en risc de desaparició), repensant, replantejant el regadiu i mostrant iniciatives semblants en marxa d'altres llocs. Amb accions per promoure la seua preservació en indrets variats (educatius, polítics, veïnals, etc) i mostrar de manera accessible els beneficis dels ecosistemes "perquè no tot ha de ser monetaritzat".

4. Comunitats autosuficients.

Aquesta estratègia inclou molts aspectes que van des de recuperar coneixements i experiències del passat i del present en l'àmbit socio-ambiental.

En relació a la recuperació de la memòria i saviesa ancestral considerant dos aspectes:

. Humilitat i convivència amb la natura. Es va recordar com les cases tradicionals de l'horta gestionaven les riuades. No lluitaven contra l'aigua, sinó que l'acceptaven: tenien tres altures, s'obrien les portes de davant i de darrere per "deixar passar la natura" i es pujava el mobiliari a l'andana. Aquesta és una actitud de respecte i adaptació, en contrast amb la mentalitat actual de control i dominació.

. Recuperar el relat de les crisis passades. Es va mencionar la importància de com les generacions anteriors van viure i van explicar esdeveniments com la riuada de Tous. S'ha perdut una generació en la transmissió d'aquest coneixement sobre com es va refer el poble, i és crucial recuperar aquests discursos per a les noves generacions.

En relació a la recuperació i aprenentatge d'iniciatives actuals en l'àmbit socio-ambiental les accions favorables són les següents:

. Arreglar la trajectòria dels CLERs (Comitès Locals d'Emergència i Reconstrucció)

. Estendre l'Escola CiutaDANA (inici a Catarroja) i d'altres iniciatives creades per cohesionar la comunitat i vincular-la amb respecte al territori.

. Accions directes en supermercats que no seguissen el criteri de Km0

. Ampliar l'Acord Social Valencià. Aquest espai de trobada i construcció col·lectiva de la població i el teixit social, tant del territori afectat per la barrancà com més enllà, té l'objectiu de donar una resposta col·lectiva davant la negligència política a temes

com l'habitatge, la immigració, salut, defensa de la llengua, treball, medi ambient ... Cal que inclogue perfils socials diferents que pateixen diferents discriminacions de cara a cohesió social. Així com en l'ampliació del territori d'incidència, de Vinaròs a Oriola, del nord al sud del País Valencià.

A banda de les estratègies esmentades, es tracta també de reconèixer les iniciatives que representen llavors de futur per tal de connectar-les, ja que "la connexió és estratègia".

Finalment, la conversa va concloure amb una reflexió metodològica i filosòfica important:

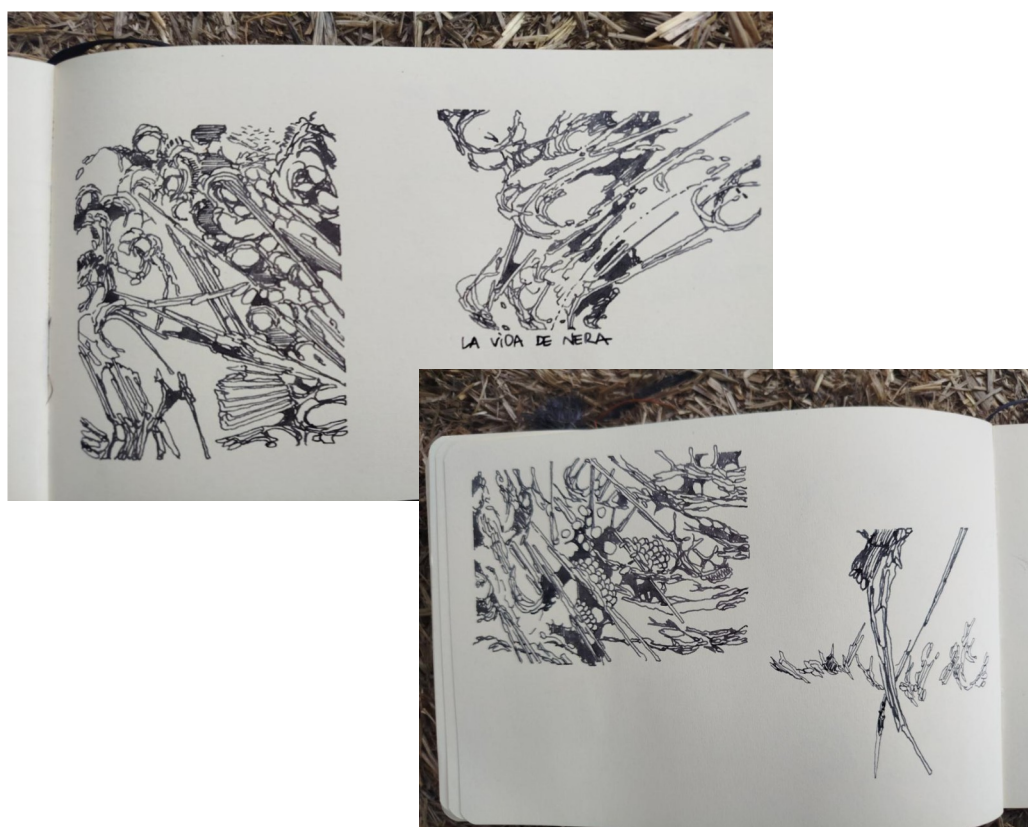
- **La Sostenibilitat com a conseqüència.** En lloc de fixar objectius rígids de futur (governança, urbanisme, etc.), que poden limitar el procés, es va proposar treballar les estratègies (connexió, canvi de narrativa, educació) i entendre que el futur desitjat serà una conseqüència d'aquest treball. "No hem de treballar la sostenibilitat com a un objectiu, sinó com a una conseqüència."
- **Navegar la Incertesa.** Cal reconèixer que es treballa des del "no-saber" i que els processos porten a llocs desconeguts. Tot i que és necessari marcar una direcció per mobilitzar la gent, s'ha de mantenir la flexibilitat per adaptar-se a allò que sorgeixi, estant oberts a captar noves "llavors" que encara no han germinat.

Un Futur comú per l'Horta Sud

Malgrat treballar en eixos temàtics separats, les visions dels tres grups van mostrar importants ressonàncies i punts en comú, dibuixant un futur coherent cap al qual caminar:

Tema Comú	Grup Salut i Cures	Grup Mobilitat i Urbanisme	Grup Entorns Naturals
Catalitzador	La fi del neoliberalisme provocada per múltiples crisis.	Un “gran despertar” després de crisis sistèmiques (alimentària, energètica).	Un col·lapse de la natura amb repercussions polítiques i econòmiques.
Governança	Confederalisme, pacte social, estructures públiques.	Autogestió, col·lectivització, col·lapse del “règim”.	Comitès locals, consells biorregionals, nous drets col·lectius.
Acció Social	Moviments socials organitzats i estables.	Ocupació de terres i habitatges, organització ciutadana.	Mobilitzacions socials, ocupacions simbòliques, lideratge femení.
Territori	Cura del territori, sobirania alimentària i energètica.	Reequilibri territorial, més terres conreades.	Biorregions, restauració d'ecosistemes (l'Albufera).

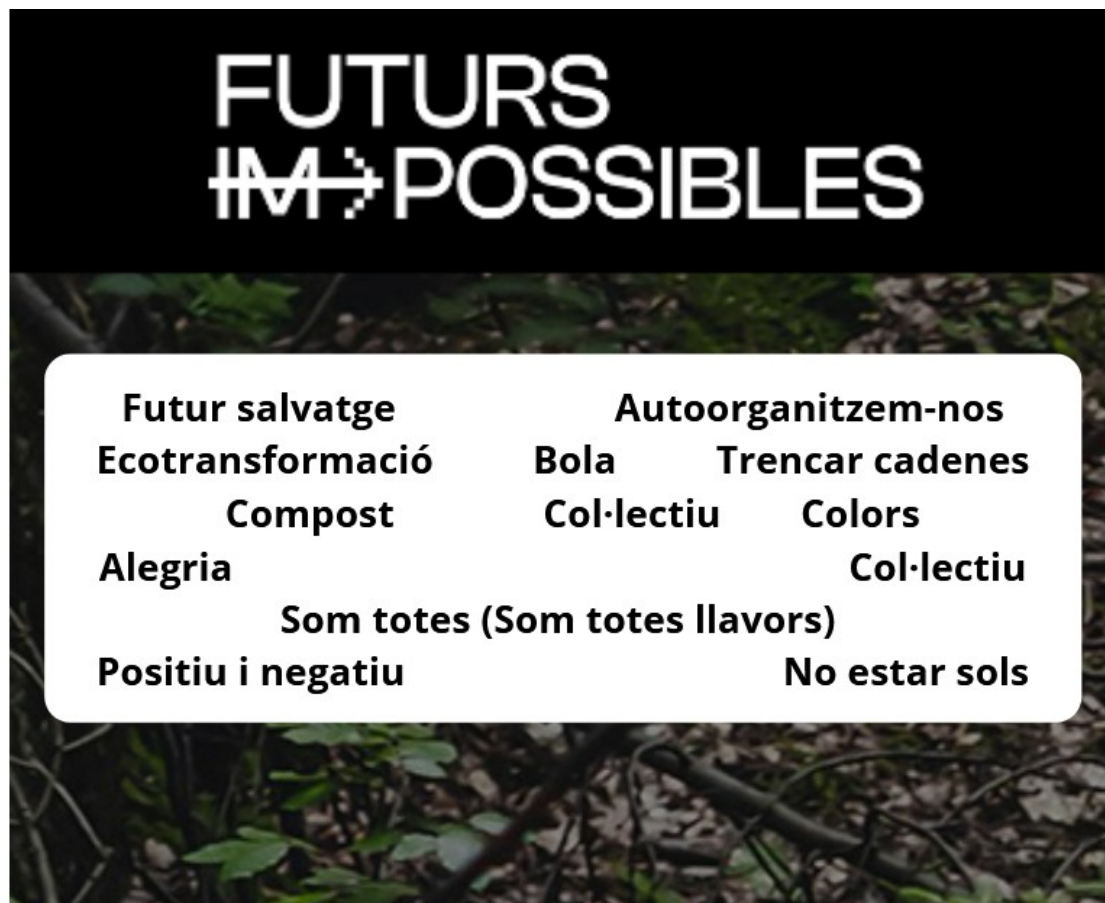
Dibuixos: Jaume de la Fundació Cívica Noves Sendes (Betxí – Castelló)

(Fotografies del moment de posada en comú dels grups)

Paraules per al Futur

Per concloure la jornada, es va realitzar una dinàmica on cada participant triava una imatge i expressava en una paraula o frase breu allò que li evocava sobre el futur després de la sessió. Les aportacions van ser les següents:

Altres materials de referència i interès:

- El río no tiene culpa © 2025 Alejandro y Maria Laura – Greenpeace
<https://www.youtube.com/watch?v=WRHqgM10v-E>

- “Rurals i de Muntanya. Qui custodiarà els espais naturals?” (26 de setembre de 2025) [Episodi de podcast de àudio]. En *Vida verda*. RTVE
<https://www.rtve.es/play/audios/vida-verda/rurals-muntanya-qui-custodiara-espais-naturals/16745724/>

- Ecotopías: Imaginar el futuro para cambiar el presente. (2024). Varios autores. Editorial Astiberri / Greenpeace. ISBN 978-84-19670-59-5
<https://es.greenpeace.org/es/sala-de-prensa/comunicados/greenpeace-y-la-editorial-astiberri-lanzan-ecotopias-una-novela-grafica-elaborada-por-autores-y-autoras-de-primer-nivel-que-imaginan-futuros-esperanzadores/>

- Piñeiro, C., & Lucio, L. (2023). *Guia pràctica per a la construcció participativa d'escenaris de futur per a la transició ecosocial*. Altekio / Futurs Impossibles.
<https://futursimpossibles.org/wp-content/uploads/2023/01/Guia-construccio-escenaris-transicio-ecosocial.pdf>